

Latwefchu Amifs.

56. gadagabjums.

Nr. 49.

Trefchdeenā, 7. (19.) Dezember.

1877.

Redakteera adrese: Pastor Sakranowicz, Lutringen pr. Frauenburg, Kurland. — Elkpedigija Beshorn K. (Reyher) grabmatu bodē Jelgavā.

Mahbitajs: Kara sīnas. Wisaunahs sīnas. Dschadas sīnas. Dsmans Pafcha. Rahbs wahrds wajadstgā leatā un laikā. Kursemes lohpu-alfargafchanas beebribas gada-sīnas par 1876. gadu. Zannas grabmatas. Dahwanas. Studinaschanas.

Kara sīnas.

No Plemnas. 30. Nowember Dsmans Pafcha, pirms patš eewainohs, ar wifu sawu armiju generalim Ganeklim padewahs, mehginaja zaur Kreewu rindahm starp Mitrowoljes un Gorni Dubnaks zaurilaustees un usgahsahs ar wifu sawu spehlu grenadeeru kohra kreisajam spahnam Sibirijas pulkam. Turki kahwahs kā lauwas un eelauhahs, jebshu ar kartetscheem un granateem tapa apshauti, muhsu transhejas eelshā. Schis weens Sibirijas pulks turejahs duhschigi pretim, kamehr wehl Astrahanas un Samogitijas pulki peenahza palihgā un Turkus pahrdstina pahr Wid upi, kur muhsu un Dsmeneeshu kara-pulki teem usgahsahs mugurā un fahnōs un Plemnas duhschigam aistahwetajam bija japadohdahs. Turkeem esohs krituschi un eewainoti 10,000, zil sawangoti, zil leelgabali, karogi un zitas karaleetas mums rohkās, wehl nau isflairihts. — 29. Nowember eelsh Plemnas, tai weetā, kur Dsmāna karateltis stahweja, Keisara klaitbuhshānā notureja pateikshānas deewakalposchānu. Pehz tur brohktstu tureja un kad Keisaram Dsmānu preekschā weda un laipni ar wīnu bija runajis, tad winsch Dsmānim sohbinī lika atdoht atpakal, ar to gohdadams, ka til duhschigi bija kahwees un leelu slawu kā ismanigis kara-wadōns pelnisees.

Pehterburga. 31. Bogatas nahl 1. Dezember schahs fkaidras sīnas: Plemnu eenemohs krita muhsu grenadeeru kohrim 10 wirsneeki un 582 saldati un tapa eewainoti 47 wirsneeki un 1210 aldati. Turkeem wairak kā 4000 krituschi, sawangoti 10 Pafchas, 128 wirsneeki, 36000 kahjneeki, 1200 jahtn. un ataemti 77 leelgabali. Gelsch Plemnas esohs atrasti pee 20,000 eewainoti Turki, kureem kohpschānas, kā ari wīseem sawangoteem kohpschānas un apgehrba lohiti wajagohs. — 20. Nowember usbruka 30 Turku tabori pee Krasnojēs leelstīta Wladimira kohrim, bet tapa atstīti un nu gahsahs wīs kohris atpakal wilkdameem Turkeem wirsū, kamehr 35. diwistija wineem eekrita fahnōs, tā ka eenaidneeks tapa pehdigi sakauts. Zil us abahm pusehm krituscho, wehl nau sīnams.

R. S—z.

Plewna ir padewusees! 28. Nowember Dsmans ar wifu sawu karaspehlu (lihds 40 tuhst.) Kreewu rohkās kritis. Ta bij ta sīna, kas isg. nummuram jau drukā stahwoht atskrehja un ko til ihsumā spehjahm peemineht. Tagad nu nahl klaitalas sīnas par scho leelu natikumū. Bet luhsojam druzim atpakal. Bulgarijas karalaulā wīfah isg. deenas jo leelstī strahdaja. Kā jau isg. nummurā nostahstījahm, sirdigi ween dshwoja tas Kreewu spehks, kas wināpuf Plemnas pret Mehmet Ali nogahjis. Tam nu ari laimejees Mehmeta spehka eesprauktees widū eelshā un to isdalihst us diwi dātahm. Mehmetas patš turejahs Arabkonakā; bet weens wīna spahris bij jau no Kreeweem aplentks.

Bet kamehr tur karoja, kamehr Suleimans no rihū pufes ari ar sawu armiju spehzigī fahjis us preekschū drahwetees. No 21. Nowember fahloht winsch ar leelu spehlu (30 tuhst.) lauhahs us

Marenu un Glenas zelaweetu Balkanā, kur Kreewi stahweja, isspeeda Kreewus no Glenas, tā ka tee pee Zakowizas zeema nostahja. Kreewu wadōnis generalis Mirski dabuja 4 deenas tur warenā uguni buht, kamehr ziti Kreewu pulki peenahza un Suleimanam bij ja-apstahj. Bet astmainas ir atkal schis kauschānahs bijufshas. Turkeem 21. Now. krita 1300 un no muhsu pufes 22. Now. krita un tika eewainoti 50 ofizeeri un 1800 saldati. Suleimāna nodohms gan ir bijis schis: Kad nu Mehmetas nepheja Plemnai rohku padohs, tad winsch bij nogudrojis, Kreewus isspeest no Tinowas un tā pirmā kahrtā atschert muhsu Schipkas spehlu no ziteem un tad eet us Plemnu Dsmānam palihgā. Bet nu ar tahdu nodohmu buhs jamitejahs. Gan sīnoja, ka kauschānahs wehl eimohs us preekschū; 25. un 26. Now. schahwahs gan ar leelgabaleem, gan slintihm, it ihpafchi pee Slatarizas un Zakowizas, kur muhsjei stahw. Suleimans bij mehginajis no 2 weetahm nahl, no rihū pufes pret Kafarewu us Tinowas pufi un atkal no deenwid-rihtu pufes us Glenū; bet abās weetas tika apturehts. — Pafneedū zeem. lastitajeem schinī lapā Plemnas lihdschīniga sirdiga turetaja, Dsmāna Pafcha, gihmi.

No Plemnas beidsamajahm deenahm wehl nostahja tā: Slobekewis sawu kohrteli no Brestowazas redutas bij pazehlis 1 wersti atpakal us Uzendolas zeemu; winsch wīsu postziju bij nostiprinajis, tā ka nebij wajadstgā, ka winsch weenumehr tur lai stahw, kur Turki pa lahgeem (3 lihds 4 reis par deenu) fahka sawas slintshu lohdes birdinahs, ka lija kā leetus un bij jastahj apalsch pajunteem, ja gribeja to krusu pahrlaist; dafsch saldati durwis stahwedams tapa tā trahpibts, ihpafchi sirgi bij grubti isfargajami. Slobekewis pee sawas postzijas sakajos kalnōs bij few weenu welenu benki lizis taistees, tur winsch sehbeja sawa karaspehka widū, turpat ari pahrguleja. Netahlu pretim bij 2 leelas kuplas humbeeres, tahs bij pilnas Turku gehgeru, kas leelu slahdi darija. Pafchi nenomehrkejami wīni laida lohdi pehz lohdes us muhsu wallehm, til lihds galwa tur pafschahwahs; beidsohs gan ari kohtus isflaidroja. Ta weetina ap Slobekewa welenu benki esohs no lohdehm kā israkta bijus, bet Deews wīau pafschū bij isfargajis.

Pee Plemnas wīfus tohs beidsamohs apsherefshānas darbus wādija weenigi Todleben generalis, wīna nopelns tas ir, kad nu Plemnai til ahtri bij jakriht un nebij wāirs til leelahm asins straumehm jalaistahs par scho breesmu weetu. Wīfa ta Plemna un apfahrtene ir kā weenas leelas kapenes, nepa-eet nezit sohlu, kur nau bedru sīmes; tur dus pulku pulkeem tee, kas tur ugunīgā karoschānā sawu dshwibu islaiduschit ugunskartumā brahki nepheja wairak kā Deewu peesaukt un krusu pahrmest par teem tur eegulditeem un bedres ar semi aismest, ne kalninsch nenoshme wīfur to weetinu un til peemina ir atlikufi un asaras, ko raud mahjās tilkas pilis kā buhdinās weli gaididami pehz ta, kas tur fweeshas, tahlas semes flehpi jau guldihts.

— Weena sīna bij schinis deenas ispaudusees, kas wehl ir janogaida, prohti ka Englante pafusu esohs Sultanam wīfu wīna leyno karakugu spehlu no-andelejus, tā ka ta isdelīgā brihdi, ja zits pehz schis montas rohku sieptu, waretu faziht: tas ir mans.

Sultanam wajjaga naudas un Englantei pee tam buhtu fawa gudriba. Bet gudres atrohd reis jo gudrafu.

Pee Plewnas 2 Kreewu ofizereem daschas deenas atpakaft bij ideweess gudres stikis. Wini bij sinas nonefuschi us kahdu ohtru flantii un jahja atpakaft us fawu redutu. To deenu bij leela migla, ta ka ne us zil fohku nespehja us preekschu redseht. Wini jahj un jahj; jau tam weenam isleekahs, ka ir no zela no-gahjuschi. Wiasch faka: „Waj dsird, brahl, mums ne-eet riktigi.“ Dhtrs atbild: „Ko neekus, notikt mums ari te wajjaga, eejahsim pa kahdeem fawu wahrteem fawu reduta, bet steigimees, es esnu zaur un zaur flapfisch.“ Jahj atkal schigli us preekschu un eejahj ari reduta, bet ko dohmajeet? Ir Turku reduta eejahjuschi. Turki tohs pamanijuschj fahl ka bites ap wineem feneht. Katsr fauz, kates jauta, zits jau tura stinti pretim. Ko nu ofizerei lai dara? Te weenam eeschaujahs padohms prahta. Wiasch fauz: „Mehs esam ka parlamenteeri atjahjuschi, fur ir juhfu komondants?“ Weens no Turku ofizereem saproht pa franziski un zaur to wini farunajahs ar Turku komondanti un tam faka ta: Kreewu komondants no ta spehla, kas te pretim stahw, ir muhs deht weenas darischanas atfuhrijis; riht mums ir muhsu regimentes fwehtli, tohs gri-bam fwehriht, waj juhfu komondants nebuhtu ar meeru, ka par riht deenu libds faules no-eeschanai schaudischana aplustu? Komondants atbild, ka wiasch us fawu gahwu to newar atwehleht, tur ir ja-prasa pascham Osman Pascha. Bet pastarpam muhsu parlamenteeri jau tohp apfehdati, gohbeti ar kasju un pihpi tabala. Pa brihdi ir jau pulks zitu Turku klah, kas parlamenteerus wadihs pee Osmana. Bet tilko gabalinu pajahjuschi, te lehlscho zits Turku wirsneeks pretim un kleefts: „No Allah pufes! Nejahjeet tu-wal! Pascha noteizis, ka neweenam fweescham wirsneekam nau brihw Plewnas eekschu redseht! Preeksch parlamenteereem ir ta telts tur pee walles, tur lai gaida us atbildu.“ Muhseji ir ari ar to meeru, jahj us telti un gaida; pastarpam tohp atkal zeenati. Nezil ilgi, te ir ari atbildu klah, ka Osmans nau wis to luhg-schanu peenehmis. Muhseji faka: „Kad ne, ne, tad jajahj mums us mahjahm. Bet nu, draugi, parahdeet mums to zelu.“ Jau Turku komondants brihnahs, ka sinajuschj atjacht un nesin atpakaft, bet rahda us Kreewu redutu. „Al riktigi, riktigi!“ muhsu wirsneeki eefaujahs, „ar to miglainu laiku gandrihs apjuhahm! Paldeems! Nu ar Deewu!“ Ta jahj nu prohjam. Turki teem nosfatahs pakat brihnedamees par scheem parlamenteereem, kas bes balta ka-roga, bes drumetu puhteja nahkuschi. Bet muhseji bij drihs migla pasuduschj un nekad til dedstigi nebij us mahju pusi steiguschees ka schoreis. Weena wahrdina jurschana, waj kahds schahweens par to brihdi un — abi buhtu beigti bijuschj.

Bulgari bij eeraduschj leela nesklaidriba dschwocht. Tagad nu wisur, fur Kreewi stahw, teem ir zitadi jawedahs; kasakt ir klah un pase, ka mehflu-gubas nau sehtswidos. Augstee karakohrtiki ari wisi sagahjuschi no sakumu telihm Bulgaru mahlu buhdinas, lohgu tahm nebij, bet nu Keisars lizis lahdimus stikla turp west un ari lauzeneeki dabuhn fawus pirmohs lohgu. Augstajeem fungeem deewsgan gruhti tur tais buhdas mist. Bet ko war dariht? Kara laiki.

Sultana swaigschu wili 24. November bijusi augsta fapulze lohpa, fur wisi ministeri bij klah. Spreeduschj libds wehlati nak-tei. Tur tizis norunahts: karu west libds pehdigam, fawahkt pa walstt wehl 150 tuhst. birgeru gwardu un gahdaht wehl par til pat leelu reserwas-spehlu, nemt ari kristigohs karadeenefta un beidscht wifus Turktizigus Afja un Afrila faukt us karu, rizibas af-fargaschanas deht. Tuhdal pascha naktswidu strehjeji strehja pa wifahm eelahm un isfludinaja scho Sultana manifestu, kas gan daudseem it nemas pa prahtam nebij; jo kad kara ja-eet, tad zil dascham ir fawas dohmas. Deht teem kristiteem ir wehlat wehl farunas bijuschas, jo tee jau wisi no pat dsimschanas maksa weenu nodohschanu par to, ka nedeen un nu tomehr buhtu jadeen. Wini peeprahoht fawos pulks stahweht ar ihpascheem karogeem, grib ari til apaksch kristigeem wirsneekem buht. Bet no tam Sultans baidahs, jo negrib ufstizeht, ka kristigi ne-eet pa kristigeem. Nu Plewnas krischana buhs zitahs dohmas greefsi.

— W wisa zelagabala no Adrianopoles libds Konstantinopolei Turki strahda ka skudras wiswifadus apstiprinajumms zeldami. Adrianopole pati ir lohii nostiprinata, ta ka no tahs waretu isnahkt ohtra Plewna. Neweenu fweeschu nelaisch tais redutas un flantis eekschu, lai ne-istin, ka tur wifis tohp norikrehts, ap pil-sehtu tel rinkei Marzas upe, wisi krahti ir ar baterijahm, gan reds-mahm, gan paslepenahm, nostiprinati, fur Krupa leelee gabali eegulditi; ihpaschi 2 ir ihsti milseni. Pee-eeschanai pee schi pil-sehta wajjadsetu lohii gruhti nahktees. — Kreewu generalschtaba kapteinis Kuropattins par Turku karaweschanu nupat rakstija us Pechterburgu ta: Schini kara Turkeem palibds ihpaschi diwi leetas: Ta pirma ir wina tahlschahweju eerohschj, wini fagaiba ar fawu slinschu ugumi jau us 2 tuhstosch fohku un ta schauj schahdi dari-dami libds us 600 fohku: kad tad tuwal pee-eet, tad wina schah-weeni nau wais jabihstahs, tee eet wiswairaf par gahwahm pahri; patronu wineem ir besinas dauds; bes tahm, kas katram eedali-tas, wineem wed wehl libds leelas flantis, fur saldati war nemt, zil grib; ta Lowatscha Kreewi atrada preekscha wefelus pagrabus ar tahdahm flastihm pilditus. Tai karoschanas deena, 28. August, Kreewi Turkeem wirsa useedami atrada pee dascha Turku libka kahds 120 tuhshus patronu majinus, tohs wifus wihrs bij ijpaulschinajis. Plewnas kauschana pret Skobekewa karapulkeem Turki kates bij ischahwuschj pa 4 libds 5 simti patronu; war doh-mah, kas tas buhs par ugumi bijis. Zil ilgi wini ta ar fawahm pa-tronehm zaurikuh, newar nemas sinah. Kad wineem nenahkt leeli lahdiu no jauna klah no Englantes un Amerikas, tad teem drihs japaleel stahwam. Ta ohtra leera, kas wineem sipri palibds, ir ta, ka wini lohii ruhpejuschees wifas karoschanas weetas jau eepreekschu lohii preeksch few apstiprinahnt un pret eenaidneekem nodrohshinahnt. Til libds ka tee kahdu posiziju eenem, tuhda tee met walles un rohlt gahwju, ka wina gebgereem ir fur paslechtees, wini nestahw neweenu brihdi dihla, bet rohlt un met gahwju un flantis, ka us wifahm pufehm ir fargati; saldati taisahs few alas, rohlahs smulus pagrabus un eeriktejahs fawas alas ruhmiti, fur stahw wina dieramais uhdens, zwiwhaki, ari medus, tapat patro-nes; schihs flantis un transchajas ir ari itin glihtas; war ma-niht, ka tee darbi ir no fapratigeem inscheneereem waditi. 1. Sep-tember, fur Skobekewam no weenas tahdas eenemtas Turku re-dutas bij ja-attahpajahs, wareja redseht, ka Turki azumirkli nahja atkal eekschu, duhra meetus, ka war peh; lihnijahm jaunas wal-les mest. Skobekewam par tahdu schistibu fadusmojees lika leelgaba-lus atwest klahal un aphebra ragejus ar karrekschu granatahm, ta ka tee ischschida. Pee Turku armijas ir sipri par to gahdahts, ka pee katas regimentes ir pulks tahdu eerohschu, zaur ko tad ar to pulka strahdneeku ihfa laika plazis tohp sipri nodroh-schinahs. —

Schi Kuropattins, kas to rakstia, ir Skobekewa schtaba wa-donis, ihsti wina laba rohka. Skobekewam ir neween lohii duhschigs generalis, bet ari ta ir wina dahwana, ka wiasch preeksch katas leetas un weetas few ismeklejahs tohs teizamakohs darba-palihgus. Un ismekleees wiasch war wifadus, jo ihpaschi pee wina pluhst wisi tee duhschigee fawwalneeki, jo ikweens grib apaksch schi firdiga generala deeneht, kas fawus saldatus til lohii mihle un us to labako apgahda, kas pat ka pirmas ugumi un wisleelakaja kara-brahma wada ar gaischu azi un drohschu rohku. Ka wiasch pat tahds apbrihnojams, ta ari sharp wina saldateem atrohdahs wihri, no kureem eenehrojamas leetas nostahsta. Ta weenam eewaino-tam wajjadseja abas kahjas nonemt; nobadstam gribeja florosformu (meega schales) doht ohst; bet wiasch to negribeja, turpretim isluh-djahs wihpi; dakteris winam ari peebahsa leelu wihpi; weena kahja bij nonemta, saldats ne balsu ne-islaida; gahja pee ohtras kahjas; saldats til dsitak fahka duhmus wilt; pee greeeschanas bij schehl-firdigas mahjas klah, weena no tahm fahla raudahnt; dakteris lika tai pee malas eet, lai flimo netrauze. „Lai wina“, saldats eefaujahs, „seeweeschj jau newar bes roudaschanas buht!“ Un tahdu duhschigu karawehru Skobekewam daudj.

Turki fawus karawehrus no wifahm malahm ir fadimuschj us Karauluueem, ta ari us Kandijas salas, fur nemeers jau fen

plehno, tik pahris saldatu atlikufchi. Daudis, kas sem netiklās waldišchanas nastahm miht, to pamanijufchi, ir jau leelās pulkās fawā starpā sabedrojufchees un grib juhgu nokratih. Weenā jalas dakā ir jau 3 tuhft. apbrunojufchees, gatawi latrā briedi fawus eerohfufchus pret Sultana waldibu pazelt. Greeku-seme tohs wehl peemeerina, lai gaida, kamehr warehs ar wina tohpā karā eet.

Wisjannafahs suas.

Plewnaš eeneščhana ir tas warenais notifikums, kas nu tohp minehts pa malu malahm un lihgfimiba spihd un flan zaur wifu kreewu walsti. Plewna, kas tik daudis muhfeju dših-wibas jau aprijuf, ņhi breesmu weetu, no kuras wehl ne maf nebij noredsams, kad un kā kreewu armija tur lai tohp galā, gohdš Deewam nu ir kreewu rohkās. Sirdigais Turku wadonis Dfmanš, kura wahrds paliks wehstures rulkās gohdam minams, nau wis nogaidijis, kamehr bads wina spehla nogurdina, bet ir wifu fawu waru farehmis un mehginajis dariht, kas ween buhtu darams. 28. Nowember jau pulst. 7½ no rihta Dfmanš ar wifu spehku gahsahs no Plewnas laukā us wafara puš u muhfu grenadeeru tohri pee Bid upes kreisa krašta; us ņho puš nau kalnu, bet klaiji lauki, Dfmanš zereja tur weeglaki ar wifu spehku islaustees zauri. Turku duhšchiba bij ari warena, weena daka eelausahs ari jau muhfeju transheju lihnijs un baterijs, bet wis publinšch, zauri kluht, bij weltigs. Todlebena galwina bij wifu to jau eepreefchu apdohmajufi un grenadeeru rindas stahweja kā muhriš. Pehz 5 stundu karstas zihnifchanaš Turki tika atšweesti un eelenkti un wina galwa Dfmanš, pats kahjā eewainohšs, newareja wais zitu ko, kā padohtees ar wifu fawu armiju. Wis, kas Plewnā bij, ir nu muhfu. Muhfu flahde ņhini deenā nau leela. Nu tas warenafais Turku generalis ar to wislabako armiju (wifu maf 40 tuhft.) juhd no kara lauka un wifa ta kreewu armija (pee 120 tuhft.) kas tur kā peenaglotai bij jastahw, ir nu fwabada un warehs eet palihgā tik lab teem, kas Mehmetu pret Sofiju dsena, kā teem, kas pee lom upes pret Suleimani stahw. Kamehr kreewija wiš lihgfmo, tamehr atkal Englante dšilās dohmās kriht, kas nu buhtu darams; tur spreesch, ka Englantei jarauga un us meeru wedinaht waj speest. Tik leela „Times“ awise fauz, lai nemulko atkal Turku ar tufschahm zeribahm, karā Englante tomehr nespreeschoht.

Mehmet Ališ stahw un nekustahs; to pašu dara ari Suleimans. Ir gan jau ari isdšrudufchi, ka brahtam Dfmanam isgahjis.

Pilteneš draudšes mahzitajs B. Becker ir 18. Nowember Deewa preefchā aigahjis. Zetā efoht us Mihga wintam Dubultōš nahwes stundina peenahkufi. Winsch bij 53½ gadus wezs un stahweja mahzitaja amata no 12. Juni 1854. Turp-mal zeram wairaf par wina muhšču pahrunaht.

Pee teem pee Plewnas fawargoteem wehl jastaita klah 2000 wirfneekus, jo tee jau usdohsti 128 ir tik augstaki wirfneeki ween. Plewnas Turku lasaretēs efoht riktigas kapfehčas, jo tee flimneeki, kas jau wairaf deenas nebija pa-ehst dabujufchi un wefelu nedeku gul bes jeblahdas lohpfchanas un ahrtefchanas, stenedami un waidedami gul starp fimteem lihteem. Sinams ka no muhfu pufes wis tulihst ņagatawohts, ka flimneeki wajadšigu palihdšibu papilnam dabuhn un ka lihki wif teel glabati; Uglitščas pulk tur paleel, lai pilfehčā wifur atkal kahrtibas eetweestu. Serbijas firšs Milans Turzijai karu peeteizis un jau us Glesfnazu dewees, no kurenes wina kara pulki pahr rohbešču dohdahs. Zif taid preefch mums tik laimigds kautōš 30. Nowemb. pee Trostenikas un Metščkas mums kritufchi, wehl flaidri nesin, bet nebuhs wairaf ka 25 wirfneeki, 90 noščauti un 600 eewainoti saldati. Turkam pulku wairaf kritufchi, jo ko mums ween us kautinu lauka 600 Turku lihki uslasti un wehl ilgi nau beigufchi winaš kalafihht. 30. Nowemb. usbruka Turki muhfu kara pulkeem, kas stahw us no

Sofijas un Etropoleš us Slatizu wešdameem leelzeleem. Kah-wahs wifu zauru deenu un Turki beidsiht tapa wifur atfšti. Mums nau daudš kritufchi. 2. Dezemb. Turki isgahja no Glenas, ko muhfeji tulihst eenehina; Turki ņho nelainigu pilfehčtu papreefch wehl bija aisdšrudufchi. — Erferuma no muhfejem jau no 3 pufehm eeflehgta. R. S—j.

Daschadas suas.

No eefschemeem.

Kā wisōš zitōš pilfehčōš, kā ari muhfu Jelgawā ta suā, ka Plewna kritufi, ar leelu leelo preeku tapa fanemta. Wakarā wif pilfehčs bija leelifki ilumineerehts, ne-isskaitamōš barōš laudis dandšahrt urrah fleegdami pildija wifas eelas. Jelgawas pilfehčta waldišchanas, birgelu gwardija, labprahtigu uguns dšehfeju beedriba u. z. dewahs ar lahpahm un raibeem lukturēem us pili, kur pilfehčā birgermeisters gubernatora k., kā Keisara weetneekam, isteiza pilfehčta laimes-wehlefchanas un gubernators tad lika augsti dšihwoht mihtotu Keisaru, wina duhšchigu kara-pulku u. t. j. pr., us ko Jelgawneeki ar flanigu urrah atbildeja. — Sarkana kruska lasaretē eewainotee karawihri no wairaf beedribahm un Jelg. eedšihweeekēem tapa apdahwinati ar wihnu, tehju un wifadahm ehdamahm leetahm un 1. Dezember pee wineem pateifschanas Deewa kalposchana notureta.

Baldibas awises isfludina jammu listi par us kara-lauka kritufcheem, starp kureem atrohnahs no Kursemneekēem 29, un prohti: no Wladimira pulka: Pehter Nufin is Leel-Salwes, Jaunjelgawas aprinki; Pehter Andrenjo is Leel-Sefawas, Jelgawas aprinki; Jure Muifchneek is D... mahzitaja pagasta, Jaunjelgawas apr.; Nofon Boruch Mofulewitšč is Jaunjelgawas; Georg Blufe is G... muifchas, Fluktes apr.; Georg Molotof un Josef Dunaiņki is S... muifchas, Fluktes apr.; Izig Jacobsohn un Georg Saitowski is Jaunjelgawas; Kristap Ostrowski is Mehmelmuifchas, Jaunjelgawas apr.; Jahn Wfonas is Leel-Salwes, Jaunjelgawas apr. No 63. Uglitščas pulka: Frij Pire is R... muifchas Mišpites, apr.; Juris Pofoin is S... muifchas, Grohbinas apr.; Ernst Pohne is R... muifchas un Kristaps Reidlik is Leel-D... muifchas, Mišpites apr.; Mahrtin Karatais is G. muifchas, Jelgawas apr.; Jahn Embrik, is Lehnes muifchas, Mišpites apr.; Jahn Freimann is Dšehwes muifchas un Simon Freilieb is P... muifchas, Mišpites ap.; Pehter Muhrneek is Grahwentales muifchas un Joseph Bertmann is B... muifchas, Baufkas apr.; S. Hirsch Kahn is Grohbinas; Ehrman Kepenik is Kalwes muifchas, Ans Rosenthal is R... muifchas, Jahn Petrowsky is L... muifchas, Janis Kuplais is L... muifchas, Mišpites apr. No 35. Brjanskas pulka nomira Jacob Dikur lasaretē. — Igauni ir 2 kritufchi, prohti no 63. Uglitščas pulka Georg Olimaffi un Jahn Trufmān is Wihrlantes. Widsemneekš weens: Jahn Saris is Wolmarmuifchas, Behrnawas apr., kas feldwebels bija 164. Sakatalas pulka.

— 2. Dezember tapa ar wifu peeklahjigu gohdu us Tehwin kapeem paglabahčs ņhejenēs farkana kruska lasaretē nomiris 113. Staroruffijas kahjineeku pulka saldats Jacob Laursohn, 24 gadus wezs, dšimis Tehrpatas aprinki, Rudinanwifā. Winsch nebija eewainohšs, bet ar niņnu plauschu = fehrgu waidedams us Jelgawu tapa atwešt. R. S—j.

Muhsu fawestee weesi, tee Turku karawihri, nepelnahs wis pee mums nelahdu gohdu. No teem Zalgawâ eekohrtele-teem Turku augstmaneem nostahsto, ka winu netihriba un rupjiba esohd gan leela; wini ir israiditi no Zehra gastuscha, fur bij apmetuschees; istabas tee pataisijuschi pa mehflenizehm, fahkuschi freklos staigahd pa sahlu sahlehmu u. t. pr., ta ka bij zitur ja-eerahda kasarme. Weens no teem, Omers Pascha, esohd lohti noskumis, wina feewa un familija sehshoht Erserumâ un sinas nei war doht, nei dabuht; tee ziti esohd jau stipri sibwo eemihlejuschi, laudis teem wehl schur tur pakalkraiddami aisdohd dusmas; ta weenu deenu schihdinsch par dands lihdis Turkam azis un schis metis par ausi, ka schihdinsch bijis tahlu prohjam. — Tee us Rihgu atwestee Turki bij atkal tahdi sarahwufchees, noskranduschi un isdehdejuschi, galwas aptihtas ar skrandahm, apgehrbs noplifsis, ta ka tur ihsti nekâ nau ko redseht.

Leepajâ atbrauza par dselses zeku 16. Nowbr. makarâ tee fen gaiditi eewainoti karawihri no karalauka — 17 wihri — no kureem ir 3 itin gruhti eewainoti. — Ta leelaka dala no scheem eewainoteem ir Kursemes Ratweeschu dehli. — Pee bahnuscha sagaidija atbrauzejus — Leepajas polizmeisters, Leepajas „Sarkana krusa“ presidents, flimu namu kuras teru kgs, pilsehta dakters un leels pulks kauschu. Slimneeki tapa tuhliit ar tehju un zitu ko atspirdsinati un — tad us flimu namu aiswesti. — Tee 3 gruhti eewainotitapa us bahri neschus aisnessi.

Leepajas Wahzu basnizâ tureja miruschu peemineschanas swehtdeenâ, 20. Nowember — Zalgawas Zuhdu misionara kgs — un mahzitajs Paulus Dwortowicz — „misiones Deewa kalposchanu.“ —

No Pruhstijas raksta, ta „papa Meinis“ esohd sagistehs! — Meines upe ir ta leelaka upe Wahzija, pee kuras kraasteem wihna ohgas aug! —

No Kelnas pilsehta raksta, ka nesen kahds damskugis, kas kahdas 620 birkawas arsenika (nahwigas sahles) weda par Meines leelupi brauzoht nogrimis un — nu sinams tahs nahwes-sahles uhdeni iskuschs un tai weeta, fur tas grimis, gan to uhdeni us kahdu laiku sagistehs. —

No Grohbinas pufes, 24. Nowbr. — Schogad' ap Mahrtimeem bija tahds laiks, ta eeksch Mai mehnescha! — Silts, lehns wehjinsch puhta! Gana taure gand's wehl atskaneja, sirgi sweedja gand's un meitas lauka staigadamas singeja un trallinaja. — 10. Nowembera nakti wehl pehrkonu dsirdejuschi graudam un sibenus redsejuschi metam. — Semneeks jau preezajahs, ka war wisu Nowember mehnesi zauri lohpius gand's laist, lai ehdamajs ustaupahs. 18. Nowbr. redsejahm „mescha-sohfes“ — tikai prohjam skreijam, kas leezina, ka buhs febu seema un ne zeeta! Zeli, tee ir gan par leekam dubloti un slajji. —

Osmans Pascha,

Turku karaspehka komandeeris Plewnâ.

1. Nowember aisdahja ar ugumi Dhsolu Kempja fainneeka rija. Kur un ka uguns isfpruzis — nau sinams. Laudis esohd tant linus mihstijuschi. —

Leepajas ohsta ir lihds 18. Now. eenahkuschi: 808 kugi un isgahjuschi: 826; no 16—18 Nowbr. ir no Leepajas ohsta isgahjuschi 19 kugi, no scheem ar rudseem kahdi 9; tee ziti ar meescheem, ausahm un grikeem.

Kurseme pee Pruhschu un Leischu rohbeschahm schogad mohdigi ar to „sohsu tirgoschanu“ gahja. — No 60 kapeikeem gabala fazehlahs ihfi preeksch Mahrtimeem turgus lohti augst, lihds 150 kap. gabala! Nu tik tas mesgis atraisijahs un dabujahm sinahd, ka Pruhstiji atkal sohfes tapat ka tahs zuhlas, uspehrsoht. — Tilste, netahlu no Klaipehdas, Pruhshos, esohd us wairakfohlischanu tapuschas pahrhohtas 14 tuhst.

Kursemes un Leischu sohses Pruhschu uspirzejem. C. F. S.

— Esam luhgti peemineht, ka tas fainneeks, kas Schmaischu muischas pleki pirzees (stat. Latw. aw. Nr. 46), nau wis no Rabiles, bet ir Kaletu fainneeks, wahrda Keisers.

Rihgâ 28. Now. atweda 24 Turku ofizeerus un 479 saldatus. Tee tika eekohrteleti Maskawas ahrihga. Us Mehveli ari jau 23. Nowember atweda 490 Turkus no Karfas.

Rihgas zehleju listes esohd jau gatawas un buhschoht 5212 halfotaji; pee pirmahs schkiras peederohht 172, tee makfa pilsehta nodohschanas no 3311 rubl. lihds 222 rubl.; pee ohtras schkiras peeder 628 (makfa no 221 rubl. lihds 64 rubl.); pee treschahs 4412 (makfa no 64 rubl. lihds 11 kap.). Wisleelako

nodoſſchannu makſa Mihgaſ-Dinaburgas dſelſzeta beedriba (3311 rubl.). Wiſa piſt. nodoſſch. ſumma ir 217 tuhſt. (Balt. w.)

Mihgâ Lange un **Skuje** ff. fabrikt preeſſch birſchas komitejas ir buhwehts weens ledus-lauſejeſ, iſg. peektdeen to laida, kâ gatawu, no ſtahpeleſ.

No **Behterburgas** rakſta, ka augſtâs weetâs par tam runajoht, ka 2 lihds 3 gadu laikâ pehz kara nekahbus jaunus dſelſzetus nenemſchoht buhwê.

Uſ **Drelas-Witebſkas** dſelſzeta eſoht tahds pulks labibas un preeſſchu pa ſtazio nehm fakrahjees, ka tahs neſpehs ne 2 mehneſchôs iſwadahht.

Bahweſts wehl tahds pat wahjſch; wiſch nupat eſoht aiſſehgeletu rakſtu ſawam kardinal ſekreteram nodewiſ, lai to wina pehznahtamam nodohd. Kahdi padohmi ſchiniſ testamentê, to neweens neſin.

„**Migaſche Zeitung**“ no kahdas ſaldatu grahmataſ no kara-lauka iſnem to luhgſchannu, lai karawihreem wiſmihlak ſuhhta preeſſch kahju apawa kahju-autuſ no 1 ohlektſ garuſ un $\frac{3}{4}$ ohlektſ platuſ, jo ſekes drihſ papliht un nau, kaſ tur tahs aiſlahpa. Bet kad nu daſchâs zitâs grahmataſ atkal luhds pehz ſekehm, tad atgahdinam dewejeem, lai ſuhhta no abejahm leetahm, jo ſeemaslaiſkſ jau klahht.

Uſ **Sibiriju** ſchogad pawiſam ir nodſihtu tai laikâ no 1. Mai lihds 1. Oktober 17,266 zilweki.

Kiſchinewâ armijas pahrwaldiba pawehlejuſi 14 tuhſt. tſchetwertu ſapuufſcha prowjanta, ko podreſſchiki preeſſch armijas bij peekſapejuſchi ſadedſinaht. Sinotajſ peemin, ka ari ſchahdu ſtrahpi doht, nenahkotees wiſ weegli, jo Kiſchinewâ eſoht par daudſ leelſ truhkumſ pee kwinama; 1 kubil aſe maſkaſ makſajoht 38 lihds 40 rubl. un pudſ akmin-ohglu lihds 90 kap.

No ahrſemehm.

Kaſ tur iſhti **Franzija** iſnahkſ, wehl nemaſ nau noredſamſ. Preſidentſ, gribedamſ meeru panahht, liſahſ ari gatawſ, ari ſawu nupat nemto, bet deputirtu namam nemihko miniſteriju atlaiſt un nemtees miniſteruſ, kaſ republikaneſſchu majoritetei (baſſu leelai puſei) buhtu pa prahtam. Bet no tahm ſarunahm, ko wiſch ar teem abi preſidenteem no ſenata un deputirtu nama tureja, wiſch ſkaidri redſeja, ka no wina wiſadi grib to peepraſiht, lai wiſch ſaſauz ſchohſ abejus waldbibaſ lambaruſ uſ kongreſi un kongreſiſ lai tad apſpreeſch wehkreiſ un gan tad ari lai iſdſeſch to likumu, ka preſidentſ ar ſenata ſinu war tautas runaſkunguſ mahjâ ſuhthiht un liſt wiſai walſtei no jauna balſoht. Tur nu preſidentſ ir ar kahjahm un rohtahm pretim, ka wina un ſenata waru tâ lai apgraiſa. Deputirtu namſ atkal atbild, kamehr neſtahwehſ miniſteru amatôſ tahdi, kaſ eet ſkaidri pa majoritetes dohmahm, tamehr wini neweenu graſi ne-atwehl preeſſch walſiſ iſdohſſchannahm. Un kad preſidentſ beſ tahdas atwehleſchanaſ walda, waj parlamentu mahjâ ſuhhta, tad wimu eeſlatihſ par tahdu, kaſ Franzijaſ teeſibibaſ min ar kahjahm.

Kahds wahrds waijadſigâ leetâ un laikâ.

Kaſ teef, taſ teefa, muhſu mihtâſ „Latweeſchu awiſeſ“*) ir itin teizamâſ un jo labâſ un turklahht wehl pahr wiſahm

*) Lubſam nebrihtiteeſ, kad tê ſawâ paſchu lapâ kaujameeſ tâ uſtenzina-teeſ, bet zeen. rakſitajſ, weens no muhſu awiſchu wezalaſjeem drau-

zitahm awiſehm tahſ lehtakahſ! — Iſhtena tautâſ lapa! — Gohds un pateiſſchana lai ir zeen. redaktora kungam un wina teizamam darba-beedrim — Zelgawâſ zeen. Schulz mahzitajam par labu apgahdaſchannu un par plaſſchahm „kara“ un zitahm ſinahm, kâ ari par tahm itin ſmukahm bilditehm, ko mumſ itin beeſi paſneedſ! — Gribeju wehl par zitu lectu kahdu wahrdinu parunaht! — Mumſ tagad ir 7 Latw. laikarakſti un 7 laika grahmataſ (kalenderes). — Nehmu wezo Zelgawâſ Steffenhagen kga „Laika grahmata“ uſ to 1878to gadu rohkâ. — Kohſcha kalendere! Tur eeſſchâ 5 itin jaukaſ bildes — no tahm ir 2 jo patihkamaſ, prohti Zelgawâſ leela piſt un muhſu augſta Keiſara brahta bilde, wehl peelikumâ jauka laſiſchana un wiſſ taſ tikai par 10 kap. ſ. Nehmu atkal Leepajaſ kalenderi rohkâ. Utradu tani 7 bildes peelikumâ un patihkamu ſtahtu: „Gari ſaldati“ — un — ari wiſa kalendere tikai makſa 10 kap. Ta jau ſmeeklu nauda! — Jau tahſ bildes ween newar par 10 kap. pirkt! Kur nu wehl garſchſ ſtahſtâ un ta pati „Laika grahmata! — Waijadſetu gan katram ſaimneekam abâſ ſchiſ kohſchâſ kalenderes jau to biſſchu deht — nopirkteeſ! — Abâſ kohpâ par tik 20 kap.! — Uſ daſchu waretu ſajiht: brahl, tik 2 pudeleſ hairiſchu peezeet weenâ nedekâ un tu labu ko dabuhu pretim! — Tapat buhtu pehz manahm dohmahm, ari jadara ar teem Latw. laika rakſteem. — Waijadſetu gan katrâſ Kurſemeſ mahjâſ atrahſt: „Latweeſchu awiſeſ.“ Beeminu tapat ari „Leepajaſ paſteneeku.“ kaſ ſinaſ neſ no Keijaſ-Kurſemeſ, no Leepajaſ un apgabala. — Kad ſaimneekſ ſchiſ abâſ awiſeſ un abâſ kalenderes uſ nahkoſchu gadu ſawâſ mahjâſ turetû, tad — wiſſ taſ tik iſneſtu pa wiſam kohpâ 3 rubuti 20 kap. — taſ buhtu ta makſa par 1 puhru rudſu, un 1 puhreſ rudſu ir ſaimneekam — wiſmaſaſ ſchâi bagatâ gadâ — bijſi jeb nebijſi! — Mana weetina atmet maſaku gadaſ-lohni, nekâ laba ſaimneeka mahjâſ, — un taſ eeſ wiſuſ Latw. laikrakſtuſ — (beſ ta weena, kaſ ir ſchkanjala, ſtrihdinu un kengahſchanaſ lapa) laſu, un ari wiſaſ 7 Latw. kalenderes un — patſ wiſu aiſmakſaju, un tad wehl klahht peenahl tahſ daudſ Wahzu awiſeſ, kaſ jo dahrgâſ, ne tahſ Latweeſchu; bet daudſi no muhſu tautâſ-brahteem, wiſwairak tee neſkohlotee un tee druſzin paſkohlotee maſ un ne labpraht naudu par laſamahm grahmatahm un „awiſehm“ iſdohd. Labak to naudu padſer jeb trumpêſ paſpehle, nekâ ſew ko laſiht eegahdajahſ — un gariguſ preekuſ. — Eſ tizu gan, ka ſtary gaiſmoteem ſaimneekem atrahſeeſ daudſi, kaſ wairak kâ weenaſ Latw. awiſeſ ar ſawu kaiminu kohpâ turehſ un wiſaſ Latw. kalenderes nopirkteeſ un par to maſu, lehtu naudinu tahſ labâſ mantâſ un jaukaſ laſiſchanaſ, kaſ tur eeſſchâ, eegahdaſeeſ, ſew par labu un apgahdataſjeem par preeku. **E. F. S.**

Kurſemeſ lohpu-aiſſargahſchanaſ beedribaſ gadaſinaſ par 1876. gadu.

24. Febbruar ſ. g. notureta generalſapulze bij deewſagan beeſi apmekleta no wiſadu kahrtu laudihm, Wahzeefcheem kâ

geem, iſpâſchi wehlejaſ, ſawâſ dohmaſ wareht iſteikt. Wehſ ſnam, ka labſ patſ ſewi lai kenginahſ un netillam wiſa kenginaſchana neſo ne-libſ. Ka muhſu Latw. awiſeſ kauhim nau nemibtaſ, to apkeezina jau deewſagan gaiſchi taſ laſtaju ſkaiſi, taſ wiſuleekalaſiſ ſtary wiſeem Latw. laikrakſteem. **Redakſija.**

Latweefcheem; ari Kursemes zeen. gubernatora kungs von Lilienfeld's beedribu ar fawu klastbuhfchanu pagohdinaja un israh-dija fawu lihdsdalibu pee winas zenteeneem ne til ween zaur dedfigu usmanibu pee wairakftundigajeem pahrspreedumeem, bet ari zaur to, ka patš swarigatajās darischanās lihdsfpreeda un tā ar fawu padohmu beedribai palihdseja. Beedribas presidents, mahzitajs M. Schulz k., atwehra fapulzi ar runu, kurā wīnsch ar skaidreem wahrdeem israhdija, ka generalfapulzes swars eelsh tam pastahwoht, ka ta pagahjuscho beedribas-gadu nobeidš un jaunu atkal usfahk, un ka pee tahdas swarigas beedribas dshwes-nodatas gan peenahkotees, wispirms atskatitees us pagahjuscha gada darbibu atpakal un tad luhkotees us preekschu un zenstees tohs mehrkus panahkt, kurus ta few spraudusees un par ko winai waijag buht atbildigai, ihpafchi kur til daudš azis us winas luhkojās. Presidents luhds pehz pagahjuscha gada darbības sinu nolasschanas, spreest, waj beedribas noluhki us preekschu gahjuschi, tad buhdamohs spehkus un lihdslekus isteikt un apfweht, tā tee wislabaki buhtu isleekajami, un beidsot dohd apdohmaht, waj tee paschi zeli ja-eet, kurus lihdschim gahjuschi, jeb ziti ja-usnem. Ar to wehleschanohs, ka beedribas darbam no angshenes swehtibas netruhtu un ari ta schodeem notureta fapulze us jaunu uszichtigu un dedfigu darbibu usmudinatu, presidents fawu runu nobeidša un isteiza, ka fapulze nu fahkusees. — Pehz tam kad beedribas sekretēris Dr. Th. Meyer k. fawas gada-sinas bij preekschā lasijis, kassiers von Reibnig k. dewa pahrskatu par naudas isdohfchanahm un ceemshchanahm pagahjuscha beedribas-gada un par tagadejo kafes stahwohki; pehz tam lasija stahtsrahts Dr. G. Schulz k. ihu pahrskatu preekschā par beedribas lihdsbeedru flaitu.

Beedribas presidents atgahdinaja fapulzei garakā isskaidroschanā Leepajas saru-beedribas presidentā, mahzitaja Nottermund k., daudšus un daschadus nopelnus un wina dedfigus, daudšgadigus, ihpafchi wina leela wezuma deht — jo gruhtus publinus lohpu-aissargaschanas leetā un lika preekschā — pehz galwas-preekschstahwes un weetneeku-pulka spreeduma — wīnu par gohda-beedri eezelt; preekschlikums tika no fapulzes weenprahīgi peenemts.

Pehz tam presidents darija fapulzei sinamu, ka beedribas sekretēris Dr. Th. Meyer k. par Dresdenes lohpu-aissargaschanas beedribas gohda-beedri ir eezelts un Dr. Meyer k. fanehma klastbuhdamo laimes-wehleschanas.

Pehz galwas-beedribas preekschstahwes nospreeduma presidents zehla wairak kungu nopelnus lohpu-aissargaschanas leetā preekschā un fapulze teem peespreeda schihs pagohdinaschanas:

1) Pastmeisteram v. Dombrowsky k., saru-beedribas preekschstahwam Zehkabstatē: pateizibas- un atsihshanas-diplomu. 2) Meesta-preekschneekam G. Gärtner k., saru-beedribas preekschstahwam Kandawā: pateizibas- un atsihshanas-diplomu. 3) Melku-mahju fainneekam Frig Königswald k. Dondangā: beedribas sudraba gohda-schnalli. 4) Pagasta-scriberim Ernst Sander k. Pohpē: beedribas sudraba gohda-schnalli. 5) Jelgawas suhrmaneem — Blumbergim, Kirsteinam, Lindemanim, Sirnim, Teterim: beedribas sudraba zepuru-bortes. 6) Jelgawas polizejas waktmeistereem — Knautam, Mündem, Reminskym II. un III.: naudas-algu no 3 lihds 5 ub k. sudr.

Ar pateizibu presidents wehl peemineja Jelgawas gimnastijas-schlotaja, kunsimahlbera Döring k. mihlibu un labprah-tibu, ka tas tohs zeikinumus preeksch beedribas gohda-beedru un pateizibas-diplomeem par walti isstrahdajis, tāpat ari naudas-upuri, ko Jelgawas fabrikants Blumberg k. beedribai nefis, par dselsu-dalahm, kas preeksch 12 kaujamajahm maslahm bij waijadstigas, no maksas pusi nolaisdams.

Pehz tam presidents issfazija lihdschinigahs preekschstahwes darbus par pabeigteem un luhdša fapulzi, jaunu preekschstahwi iswehletees; Dr. Meyer k. atgahdinaja, ka tilai 4 preekschstahwes-lohzekti wehlejami, tapehz ka presidentā kungs zaur isgahjuscha gada generalfapulzi par pastahwigu beedribas presidenti iswehlehts.

Rai gan lihdschinigee preekschstahwes-lohzekti gauschi un nopeetni peeluhdša, iswehleschanu zaur wehleschanas zedelem isdarikt, tapehz ka tad katris waroht wislabak pehz fawa prahta wehleht, tad tomehr tee paschi bijuschee preekschstahwes-lohzekti tika atkal zaur isskaidroschanu no jauna iswehleti un peenehma to wineem ustizeto preekschstahwes-amatu ar to apfohli-shanohs, ari us preekschu ar faweenoteem spehkeem strahdaht un zil eespehjams beedribas mehrkim pakal dshitees. Pehz tam tika iswehleti: par kafes-rewidenteem tee paschi lihdschinigee kungi, rahtskungs Ullmanis un kaufmanis Blumenou, nelaika kwartaknika Tomaschewsky k. weetā preeksch ehrbergu un eebraktawu pahrluhkoschanas — kwartakniks Grube II. k. un atstahjuscha barona v. d. Necke k. weetā preeksch suhrmanu-sirgu pahrluhkoschanas — pastes-kungs Reffin's.

Presidents isskaidroja garakā runā, ka lasichanas-grahmatu wehl lohki mas, ihpafchi tagad, kur beedru-pulks manami wairojees, ir israhdijees, ka beedribas-raksta dibinaschana ir lohki waijadstiga. Schahds raksts waretu isnahkt feeren-delgada-grahmatinās un buhtu beedribas organs, kurā wīnu waretu pahrspreest un pahrrunahkt, waijadstibas un preekschlikums isfludinahkt, zitu eelsh- un ahrsemju beedribu darbibu aprakstihkt un beidsot ari wehl sinatnigus raksteenus par lohpeem pascheem peenest. — Preekschlikums teel pehz ilgakas leetigas pahrspreeschanas ar preezigu peebalsoschanu peenemts un preekschstahwei usdohts, deht isdohfchanahm un zitahm waijadstibahm preeksch schi raksteena pilnigi fastahditu preekschmetu drihsumā nodoht beedribas weetneeku-pullkam.

(Us preekschu wehl.)

Jaunas grahmatas,

kas tā derigas lastajiem eemehlamas:

Meentulis Vandanē no G. G. Croon.

Wihlyp Rogera jaunibas apraksts no L. Griesinger.

W. Stahlberga Historijas mahzisch. wadonis pahrtulohts no G. A. Schwed.

Kristus draudses karsh ar paganeem no G. G. Croon. S.

Jelgawas Latweefchu palihdsibas-komitejai preeksch ka^{va}-wihreem un wīnu veederigem lihds 28. Novemberam sch. g. eemahfabis: zaur S. Weinberg k. tā atlikums no tabdas eemahfas par awischi fludinajumeem 57 sap.; no M. dselson k. 50 sap.; no Degubnes pagasta 18 rubl. un daschadi drabnu gabali; no Weg-Swirlaukas muischas zaur moderneeku M. Zebeneel k. 9 rubl. 50 sap. un 4 pahri zimdu, 1 seles, 1 dweelis; no Dandables muischas zaur moderneeku Rein k. 6 rubl. 60 sap. un 5 pahri zimdu; par pahrdotu audekli eememti 3 rubl.; no J. Karpowig k. beedru nauda 1 rubl.; no Udses pagasta fuhdsibas-leetā no R. W. 80 sap.; no Kruna Behf-muischas pagasta, fuhdsibas leetā, no R. W. 1 rubl. 20 sap.; no Freiberg k. 11 Kihwes 1 koschoku; no muzeneeku meistiera Konter k. 3 attu-abbas. Pa wifam kopā cenahjis: 939 rubl. 60 sap. Kasseris: D. Kronberg.

Latw. Awischi apgahdatajs: J. W. Safranowicz.

Basnizas un skohlas sinas.

Weens Kungs, weena tiziba, weena Kristiba.

Mahditajs: Sinas. Lauzeneesu behrnu wezakeem. Dabwanas. Jelgawas
larw. pilsehta draudse. Misiones lapa.

Sinas.

Jrlawas skohla, ka lastajem sinas, pastahw jau 37 gadus. Kursemes muischneeki to zehla, lai ta buhtu par seminaru un ari par pagasta-skohlu preeksch teem feschcem riterfchaftes pagasteem ar kahdahm 5000 wihrischku un feewischku dwehselehm. Dauds gadu bij Jrlawas skohla deewsgan ruhmes gan preeksch seminaristeem, gan ari preeksch pagasta-behrneem; jo no pascha eefahluma bij mas to seminaristu, mas ari to behrnu, kas no teem 6 pagasteem skohla nahza. Bij eezelti fainneeki, ihpaschi tahdi, kam skohlas-leeta ruhpa, lai par to gahdatu, ka par seemu wismasaf 100 behrni no teem 6 pagasteem skohla nahktu. Preeksch kahdeem 18 gadeem lika Kursemes muischneeki ehrbegi pahrtaisht preeksch 50 meitenehm par skohlu; tee apgahdaja un tureja skohlmeistereni, kas mahzitu adisht, schuht un wisadu zitu rohkas-darbu. Ka dauds zitās skohlas, ta ari Jrlawa beidsamās gadās skohlas-ruhme par dauds masa bij palikusi. Jrlawa nepheja til dauds to seminaristu usnemt, zil peemeldejahs un pagasta-skohla ari peetruhta ruhmes preeksch teem behrneem, kas gribeja skohla nahkt. Bij ari tas sliktums, ka wisi seminaristi bij weena klafē; nebij ruhmes, nebij ari to waijadfigo skohlotaju, kas tohs mahzitu. Us beidsamo landtagu bij Kursemes muischneeku kapulze Jrlawas skohlas kuratoriumam ude-wusi, lai raudsiti ar teem pagasteem isliht, jo tee bij peepalidsejuschi Jrlawas skohlu zelt, buhwmateriali peewe-dami, leezineekus fuhtidami un no sawas puses lihds 4000 rubulus naudas dohdami. Jrlawas skohlas pahrwaldiba reisu reisahm no sawas puses gan publjusehs to leetu ar labu isschirt, bet lihds schim tas nau wehl isdewees, ka pagasti no Jrlawas skohlas atkahptohs un few paschi ihpaschas pagasta-skohlas zeltu. Til Grentschineeki, tas leelakais riterfchaftes pagasts ar kahdahm 2000 wihrischku un feewischku dwehselehm, ir nodohmajuschi preeksch fewim ihpaschu pagasta-skohlu zelt. Bet tomehr Jrlawas skohlas kuratoriumam ir laimejees scho rudeni seminaru paleelinaht un zil eespehjams ari pahrlaboht. Ta lihds schim bijusi meitenu-skohla ir atzelta un pagasta-skohla preeksch puiseneem tais 2 ehrbegās cetaisita. Pats leelais namis ir preeksch seminaristeem ar 3 klafehm cetaisiths; til wehl dascheem pagasta behrneem ir tur wehl gulama istaba. Par seminaru direktoru ir muhsu zeen. Sadowsky k., par ohtru skohlotaju wina dehs, kas ne sen par mahzitaju istudeerejis, par trescho skohlotaju Schurewsky k., par Kreewu skohl. preeksch seminaru un pagasta-skohlas Mostowsky k., par musika skohl.

Behting k. Lihds schim bij seminarā 3 ehrgeses, tagad wehl zeturtahs par 150 rubuleem nopirkas, lai seminaristi waretu wairak eemahzitees spehleht. Bet ar to wehl nepeeteek. Gandrihs wisi seminaristi nem no Behting k. klaweeru-stundas, daschi gauschi noschelhodami, ka tahs newar dabuht. Mahzibas laiks ir nolikts us trim gadeem. Tagad ir seminarā 63 seminaristi. Zeram, ka us preekschu wairs tahds skohlotaju truhkums nebuhs ka tagad. Dascha weeta bij japeenem patnapi mahziti, ja ari tahdi, kas Jrlawa us skohlotaja amatu nebij mahziti. Dascham skohlotajam japahrteek ar tahdu palihgu, kam wehl pascham buhtu dauds jamahzahs. Zaur Jrlawas skohlas paleelinaschanu un pahrlaboschanu ir skohlas buhschanā swarigs sohls us preekschu sperts. Lai Deews ustura un swehti winas darbu!

12. un 13. Oktober bij Jrlawas seminarā ekfamens til lab preeksch teem seminaristeem, ka ari preeksch teem, kas Jrlawa nebij mahzijusees, bet gribeja par skohlotajem palikt. No seminaristeem 13 ekfamenu paslahwejuschi, 5 nau warejuschi; no eksterneem 5 ekfameni nolikusch, 11 nau warejuschi.

Riterfchaftes Grentschu pagasts ar kahdeem simts fainneeteem un 2000 dwehselehm ir nodohmajis preeksch fewim pagasta-skohlu zelt. Grentschineeki grib pirkt preeksch skohlas 30 puhra-weetas semes, lai skohlotajam tur buhtu dahrs, lauki, ganibas un plawas. Griboht taisht it prahwu un staltu ehku, ka dsirdam, wehl leelaku nekā Jrlawas seminaru. Ehka buhschoht 20 asis gara, 7 lihds 8 asis plata un 3 tahschas augsta. Ja us preekschu wehl leelaka ruhme buhtu waijadfiga, tad wisa ruhme apalsch jumta paliks tulscha, lai pehz waijadibas tur it weegli waretu kambarus cetaisith. Lai ehka buhtu stalta no eeksch- un ahra-puses, tad aizinajuschi architektu Windelbandt k. no Jelgawas buhwplazi apstatitees un lai aprifu ussihmejoht wifs us to labako preeksch skohlas waijadibahm taptu eerikthehs, luhgusch padohmu no tahdeem, kam skohlas eeriktes labi pasihstamas.

Ta tad drohschi zerams, ka wifas tahs leetas, kas pee labas skohlas eeriktes ir waijadfigas, us to smallako taps no-swehetas un eewehrotas. Pagasts griboht preeksch skohlas ustaishchanas, bes waijadfigeem buhwes-koheem, ko zere no riterfchaftes kungeem par walti dabuht, 15,000 rubulus doht. Skohlu dohmajohht cetaisith ar trim klafehm un trim skohlotajem preeksch 200 skohlas behrneem. Augstaka klafē tahdas mahzibas dohschoht, ka tahs pilsehtu aprinka-skohlahm gan drihs buhtu lihdsfigas. Pagastam buhs tas labums, ka tee behrni, ko gribehs tahlaku mahzith, nebuhs wairs tahlu jo tahlu pilsehta skohlas jafuhta, bet teem sawa pascha skohla tas buhs dabujams. Par Grentschineeku teizamu nodohmu

preezajamees no wifas firds. Beram, ka wini eefahkto darbu ari pareisi lihdi galam iswedihis.

Ir gan Kursemé beidsamós gaddós dauds jaunas skohlas zeltas. Daschas ir no ahra-pufes it staltas ehlas, bet par eefschu ir mas, lohti mas skohlas wajadsiabas eewehrotas. Ar tahs paschas ehlas leelumu, garumu un platumu buhtu warejuschi dauds fahrtigaki eerikteht, ja pee tam skohlas pratejus buhtu palihgá nehmuſchi. Mandós kaimindós ir ne sen trihs jaunas skohlas zeltas un neweena no tahm nau preeksch skohlas wajadsiabam freetni eerikteta. Ta weena ir par dauds masa un pagastam buhs wifadá wihſé japeebuhwe klah. Par eefschu buhs it wifas istabas japahrtaiſa. Tahs ohtras 2 skohlas ir gan prahwas un staltas ehlas. Kungi par fawu naudu tahs zeldami nau gribejuschi neko taupiht, bet wifu us to labako eerikteht. Tee likufchi architektetam skohlas aprifu taiſiht, us tam palaisdamees, ka wini to wislabaki sinahs. Bet architekti tak to nau pratuschi. Abás skohlás truhſt peeleeckamee kambari, gulamas istabas preeksch meitenehm un masee kambariſchi. Turpreti abás skohlás ir no ahra-pufes trihs leelas ee-eijamas durwis ar it leeleem preekschnameem. Waj nebuhtu ar diwejahm lauka-durwihm peetizis? Weenas preeksch skohlotaja, ohtra preeksch behrneem. Slitti eeriktetas skohlas ar knapu ruhmi, tumſcheem un maseem lohgeem, semeem greeſteem un flapju jeb miklu plahnu ir teescham par weselibas poſhtitaju gan behrneem, gan skohlotajam. Schini leetá wehl dauds, dauds darams, ja negribam, lai muhsu behrnu weseliba skohlá neapanihſt. Tumſchás un semás skohlás behrni drihs ar azihm apſtragſt. Muſtkás un miklás tee dabu klepu un smagas truhſtis. Kur wehſch pa durwihm un lohgeem zauri raujahs, tur isperi-najahs kalla-flimibas, sohbu-fahpes un wehl daschas zitas kaites. Buhtu gan jawehlahs, lai skohlu zehleji un kohpeji weselibas padohmus wairak eewehrotu. Lai skohlas buhtu ehrtas un gaischas, ar tihru gaisu, ne par auffsu, ne par ſiltu, ar wentilatoreem, lai katrá laika ſiltu gaisu waretu pahrlaboh. Tad buhs skohlas-behrni wairak weseli un mundri un weselá meefá mahjo wesels gars.

No Semites. 2. un 3. Oktober notureja Semites skohlá 35. konferenzi. Mas, lohti mas — til 9 skohlotaji — bij schini reisá fanahkufchi. 2 dalas beedru truhka. Laikam bij schi ta leelaka waina, ka konferenze us 25. September jau sen bij nolikta, bet us Dohbeles apgabala skohlotaju wehleschanohs, kad tai paschá deená bij Dohbelé istahde un gariga konzerte, it ihſi preeksch tam us zitu deenu pahrzelta. Dauds to nestnaja, dauds atkal eefwehtijamo behrnu mahzifchanas un zitadu kaweklu deht nebij warejuschi atnahkt. — Spreedumu eefsch „Leepajas pasteneeka“ Nr. 14 par jaunu gramatu: „Par meefas kohpſchanu skohlás“ istsajufchi un apspreedufchi pahrunajam par kohp-ehdinahchanu skohlás, zil ta buhtu lohti weseliga un eewehlejama wifás skohlás, lai behrni, ja ne wairak, tak weenreis par deenu dabutu ſiltu ehdeenu. Ir daschás skohlás, ka Wahné, Lub-Gſeré, Gejawá, tá eetaiſihts, ka behrni skohlá eijoht, tur ween kohp pa-ehdinahhti un tadeht tur maifi, pawalgu un ſiltu baribu dabu. Bet tahda eerikte makfa dauds naudaž. Pee skohlas ja-eetaiſa wajadſigi peeleeckamee kambari ar apzirkneem, kastehm un ziteem traukeem, kur kar-

tofelus, firmus, putraimus, ſahli, taukus, ſilkes, gasu un zitas ehdamas leetas war nolikt. Lai gan skohlas-behrni pa brihwstundahm dauds mas pee ehdeenu fataiſſchanas peepalihds, tomehr jatura pa seemu ihpasch zilweks, kas maifi jep, ehdeenu wahra u. t. j. pr. Dauds weeglaki isnahktu, ja behrni panemtu no mahjahm maifi un pawalgu lihdi un tee katru deenu pusdeená ſiltu ehdeenu dabutu. — Ilastijahm schur un tur daschus gabalus no tahs schini gadá pahrlabotá walodá apghadatas Latweeschu bihbeles, ſalihdsinadami pantinu pehz pantinas ar wezahs bihbeles wahrdeem. Newarejahm deesgan ispreegatees par to jauku un patihkamu walodu, gan labi atſihdami, ka zeen. Bielenstein mahz. ar ziteem Kursemes un Widsemes mahzitajeem pee schi darba wairak neká desmit gadus puhlejuschees, gribedami mums ſwehtohs Deewa-wahrdus jo ſkaidrá un gaischá walodá pasneegt.

Ohtrá deená istsajijahm un pahrspreedahm daschus no teem tá noſaukteem termini techniſki, ko skohlás pee gramatikas, geografijas, rehſinaſchanas mahzibas u. t. j. pr. bruhſejam. Us wispahrigo skohlotaju ſapulzi luhſa zeen. Bielenstein mahz., lai iswehletu no skohlotajeem ihpaschu komiteju, kas schohs wahrdus ſaralſtitu un Latweeschu beedribai eefuhtitu, lai skohlás un skohlas gramatas dauds mas weenadiba raſtohs. Tá par prohwi ir Eigenschaftswort, Adjectivum, daschadi pahrtulkohſts: ihpaschibas-wahrdus, ſawadibas-w., kahdibas-w., peeschkiramajs. Semites skohl. Spies islastija par rihzibu (Disciplin) skohlás. Prohwes-mahzibas nebij schini reisá, tadeht ka nebij to skohlotaju, kam tahs bij jatura. Nahkofcha konferenze buhs waj pee Dschubſtes ehrgelneeka waj pee Lestenes skohlotaja.

Leepaja Nikolai gimnastijas skohlá efoht tagad 433 skohleni. No schem skohlas-mahzekteem efoht 203 no pilſehta birgeru behrni, 123 muishneeku behrni, 45 literatu behrni un tikai 40 semneeku behrni; — un 16 ahrsemneeku behrni. Pehz tizibas isschirahs schee 433 mahzefki: 196 Lutera tizib. behrni 130 Katoli, 15 pareiſi-tizibas un 2 Kalweeschu tizib. behrni un 90 Schihdu behrni. Leepajneeki schehlojahs, ka ruhme gimnastija behrneem truhſtoht. Waida jaunu gimnastijas namu zekam un scho namu kreisskohlai atstahjoht. —

Leepaja preeksch gadeem atstahja nelaiſa birgermeiſters F. G. Schmahls naudu preeksch bahriuu skohloſchanas. Behrn 1876. gadá 59 pilſehta meitenes dabujufchas no schihns naudas skohloſchanu. Janwari 1877. g. nel. Schmahla k. „legats“ (mantas atstahjums) bes intrefehm istaisijis 71 tuhſt. rubtus. Leepaja bagata ar fehrdeenifchu un apghadafchanas skohlahm: 1. Oktober ſ. g. eefwehtija jaun-usbuhwetu „Marijas meitenu audſefchanas namu.“ Schahds nams preeksch nabagu bahrenitehm Leepajas semakeem laudihm jau pastahw 32 gadus. — Tika 1845tá gadá dibinahts; bet kad nu wezais nams jau bija nederigs tapis, tad zehla nu jaunu. Ir kohſcha 2 tahschiga, jauka muhra-ehka ar brangu eerikti. — Schis nams stahw apakſch muhsu augſtas Keisarenes Marijas Alekſandrownas pahrwaldes. G. F. S.

Rihgá ka jau agrakós gaddós, tá ari ſchogad 19. un 20. Oktober notureja Jahua gilbas namá basaru ewang. luteru pa

lihdsības lahdēi par labu. Rihdseneeki rahdija atkal firsnigu dalības-nemšānu pee schihs leetas un komitejai eenahza, isdohšānās atskaitoht, 1150 rubl. Kad wifur tā gar scho fwehtigu leetu ruhpetohs, tad teem daschadeem garigeem truhkumeem pee muhsu tizibas beedreem tahla Kreewija daudis fēmigaki spehtu lihdsēht.

Kurlmehtu un neredšigu skohlas Pruhščohs. Nr 19. gadu-simteni eesahlahs jaunis wehstures gabals preeksch ta Samaritera darba pee tahdeem, kam truhkst pilnigu prahtu. Lihds tam laikam schahdeem nabadšineem bij jārahrteek no zitu zilweku schehlāstibas, bes kahdas zeribas, ka reis paschi waretu fawu maist fēw pelnites un buht zitu skaitā pilnigā wehrtibā. Tas schehlsirdibas darbs sahlahs pee teem neredšigeem un kurlmehtu. Drihs nu ari waldišānās nehma fawā rohka schihs leetas wadišānu un panahza to, ka schahdi nabadšini nau wairis par nastu ziteem, bet spehji paschi par sewi gahdatees. Uš to wišpirms wajjadseja ihpāschī uš tam skohlotu skohlmeisteru, un ohtrā kahrtā skohlu, kur tahdi skohleni weenā kohpā war tikt mahziti. Schihs leetas gohds Deewam ir jau stipri plaukuschas. 1874. gadā Pruhšču walstī bij starp teem behrneem no 8. lihds 16. wezuma-gadam 1050 neredšigi un 6591 kurlmehti. No tahdeem 1876. gadā atradahs skohlās 700 neredšigi un 3672 kurlmehti. Preeksch neredšigeem bij 13 leelas skohlas ar 88 skohlotajeem un palihgeem, schihs skohlas maksaja pee 150 tuhst. dahlderu. Preeksch kurlmehtuem bij 38 leelas skohlas, kas maksaja pee 340 tuhst. dahlderu, un kur strahdaja 269 skohlotaji un palihgi. Scho wajjadšigo naudu Pruhščohs pa leelakai datai dohd krohnis, pa datai ta ari atlez no kapitāteem, ko schehlsirdigi laudis uš tam dewušči. Schi ismaksja preeksch teem nelaimigeem atmaksajahs drihs pilnigi atpakal, jo zaur skohlahm gaisnā westi, tee spehji pehzlaikā paschi sewi ušturetees un nekriht wairis ziteem par nastu. Tā tahdas skohlas ir neween schehlsirdibas leezibas, bet ari apleezināschāna, ka walstis paschas fawu labumu atsiht.

Lauzeneeku behrnu wezateem.

(Iš pascha peedšibwajumeem un eewehrojumneem.)

(Beigums.)

Lihds schim, wišpahrigi nemoht, tīkai pahrrunaju par sehtu behrneem, kur daschi wezaki pahrskatahs, bet waj tas pats nau jasaka pee meitenehm. Man pascham atgadajahs reis ar kahdu gohdajamu behrnu tehru schini leetā farunatees, kuršch fawu meitinu pehz pušgada draudses-skohlas apmeklošānās bij pilsehtā pee kahdas „freilenes“ nodewis. Uš manu wajzāschānu, kapehzi tas tīk ahtri to pilsehta skohlā suhta, bes ka ta jau buhtu draudses-skohlas mahzibas eeguwuši, tas man atbild: „Ja, nu redseet, muhsu skohlā jau wina newar to Wahzu walodu eemahzitees.“ Es tam faku: „Nu, waj tad pilsehtā ta jau to warehs tīk ahtri panahst?“

Tas man atbild: „Ja, nu redseet, waj ta tur ko mahzāhs waj ne, bet kur tad ta flawa, ka ta ir Jelgawas skohlā gahjuši.“ —

Nesmeesimees wiš par scho meitas tehwa atbildi, jo atra-disees dasch labs, kas pee fewim tā buhs dohmajis, tīk tas lohti janoschello, ka tīk maš wehl daschi wezaki zeeni lauku-skohlu mahzibas preeksch meitenehm, kur tahm tāpat kā sehneem teek pasneegtas pamata-mahzibas, lai tahs nahkamibā waretu wifu tahlakmahzišānohs uš tahm stuteht. Gan labs skaitis lauku jauneku katrā gadā pabeids mahzibas pilsehtu augstakās skohlās, bet no lauzeneeku jaunawahm lohti retu atrohdam, kura buhtu kahdu angstaku skohlu absolweerejuši, un pa leelakai datai tas noteek zaur to, ka tahs wairak gadus skohlojahs pee freilenehm un fawu pilsehta mahzibu pabeids ar „schuhšānās mahflu“. Negribu wiš lauzeneeku jaunawas aplaitinaht, bet waj nebuhtu labaki bijis, kad tahs buhtu peenahzigi lauku-skohlas apmeklejušchas un tad is tahs kahdā angstakā skohlā eestahjušchas; jo schuhšānās galdinšch nau wiš ta swarigaka leeta, kas muhsu jaunawahm ja-eewehro, wīnu ušdewums ir, ismahzitees par kreetnahm nama-mahstehm, kur tahm ar fapratigu prahtu jawalda un jarihko, un to war panahst zaur kreetnahm skohlahm. Schi isteikuma pateesiba un peerahdišāna ir atsihta no wifahm ziwišsecretahm tautahm, ka tauta tīk tur war nahst pee ihstas attihstibas, ja tahs seeweeschī tāpat teek iglihtoti kā wihreeschi.

Beidsoht wehl peeminu: Wezaki, zeenišeet fawas lauku-skohlas un lai juhsu behrnu pirmais fohlis pehz schuhpla ir tahs, tahs juhsu behrneem rahdihs ihsto mehrki, kuru tee ari zitā stahwohli reis buhdami nekad no gara azihm neislaidihs. — rts.

Preeksch ewang. luteru palihdsības lahdes pee Jelgawas aprinka komitejas eemakati: no Tuluma wahzu dr. 28 rubl., no Polozkas 2 rubl. 76 kap., no Boneweschas un Schadowas dr. 23 rubl., no Zohdes dr. 12 rubl., no Bauskas latw. dr. 40 rubl. G. von Firds,

Jelg. apr. komit. direktors.

Jelgawas latw. pilsehta draudse

no 20. Nowember lihds 2. Dezember:

1) Dsimušči: Anna Masing; Antonie Marie Biering; Christoph Heinrich Alfsue; Indrik Behrsin; Johann Ghk.

2) Ušfaukti: Wilis Jenkewis, Rahts Sillgailu fainneeka dehs ar Annu Adelgundē, basnizsehrmīndera Jacob Janilewitscha meitu.

3) Mirušči: strahdneeks Jacob Purrbis 55 gad. w.; Lawihse Jürgens strahdn. seewa 53 gad. w.; Friedrich Weigener 1 1/2 gad. w.; strahdn. seewa Trihne Krühmin 21 gad. w.; Bertha Emilie Voigt 1 1/2 gad. w.; strahdn. Johann Krühming 40 gad. w.; saldats Jacob Laurfohn 24 gad. w.; atstamneeks saldats Indrik Aus 75 gad. w. R. S—3.

M i s i o n e s l a p a.

X. S i h n a.

(Eurohajum.)

Ziti pahrtteef no schurfahm un kritufcheem lohpeem; ziti pa leeleeem pulkeem atstahj fawu tehwi-semi, eedami ar lugeem us fweefchahm semehm, fawu maifi pelniht. Wiſa walſti ſkaiſa lihds 400 miljoneem, wairaf nekâ wiſa Ciropâ; ja ifklatru deenu dabutu kriſtiht 1000 zilwekus, tad tomehr aiſeetu 1000 gadi, kamehr beidsamo Rihneeti waretu kriſtiht. Neweens mehneſis ne-aiſeet, furâ nenomirtu miljons nemirſtamu dwehfetu bef ewangelijuma eepreezinafchanas. Rihneefchi ir ſeltaineem waigeem, melneem ſtrupeem mateem, platahm azihm, ſtahweem waigu-kauleem, matus wini nodſen, pakauſi ween karajahs gara biſa. Karſtuma deht tee walſa audekla-, bohmwillaſ- jeb fiſchu-drehbes ween, galwâs leelaſ zepures un platus ſaules-ſchirmuſ.

Rihneefchi ir augſti mahzita tauta, ſkolu teem papilnam, neweens newar peetapt pee weetas waj teefâs, waj walddibâ, waj karaphekkôs, eſſameni nenoturejis; kaſ zaur eſſameni augſtakâ diſhwibas kahrtâ eegahjuſchi, tohs fauz par mandarineem; no ihpaſchahm rekthem, kaſ dſunteem muſſchneeku behrneem buhtu, pee Rihneefcheem neko neſina. Zaur wezôs laiſôs, kad Ciropâ wehl walddija dſila tumſiba, Rihneefchi jau paſina wiſadâs kunſtes: grahmatu-druckſchahu, papihru, ſchaujamo-pulweri un ſchaujamohs-rihkuſ, fiſchu-aufſchahu, porzolena-mahleſchahu u. t. pr. Turklah Rihneefchi fawus wezakohs tura augſtâ gohdâ un zeenâ, un ja tee nomirufchi, tad tee winuſ pecluhds un teem upure kâ deeweſkeem. Ja kahds dehlſ fawu rohlu buhtu pazehliſ pret fawu tehwi, tad wiſaſ tohp nonahwehts un kad kahdâ pilſehſtâ notiktu kahds ſlepkaſwas-darbs pret wezakeem, tad wiſa eela, tur taſ laundaritajſ diſhwo, tohp iſpohſſita; tâpat tee aridſan augſti gohda fawus preekſchneekuſ un walddneekuſ. Zaur tahdu wezako un lungu zeeniſchahu ween taſ wareja notiktu, ka Rihnas walſts wareja paſtahweht zaur 4000 gadeem, kamehr wiſâs zitâs paſaules datâs walſtis ir zehluſſchahs un kritufſchâs weena pehz ohtras. Teizamais tikumu-mahzitajſ Konſuziuſ, kaſ diſhwoja 500 g. pr. Rr., mahzija, ka behrnu mihleſtiba un zeeniſchana pret wezakeem ir wiſu labumu ſakne. Bet to labumu, kaſ pee Rihneefcheem rohnahs, apzerejuſchi, negribam aridſan to launumu ſlehpt. Tur pirmâ kahrtâ japeemin mantas-kahriba; uf to wiſi wairaf dſenahs, ka war bagati tapt; mantas-kahribas dehl wezakee apkauj fawus jaunpedſimufſchus behrniuſ, ihpaſchi meitenes, bihdamees, ka neſpehs teem maifi doht; pilſehſtôs pa naktihm brauz apkahrt rati, kaſ ſalaſa tohs apkautuſ un eelaſ iſmeſtuſ behrniuſ; rohnahs nabagi, kaſ ſaweem behrneem iſdur azis, lai laudis par nabagu alkeem behrneem apſchelhoda-meek teem dohtu leelakas dahwanas. Ilkatriſ meſle fawu tuwaku peewilt ar wiltigu prezi un prezeſchahu; teefneſchi leelakhs ar nau du nopirſteek; uſtiziſa pee Rihneefcheem pawifaſ nerohnahs. Turklah meefas-kahribas; wiſi apnemahs daudſ ſeewas un tahs tura kâ wehrguſ ar neſcheliſu un meefas-kah-

rigu prahtu; no meera un mihleſtibas, kaſ waldditu winu mahjâs, Rihneefchi neko neſina; ſeewas fawu gruhtu likteni apni-luſſchâs wehlejahs, ka buhtu kâ zitas meitenes jaunâs deenâs aplautas tapuſſchâs; wiſi atkal ſamaitajahs pee meefas un dwehſeles ar opijuma ſmehekſchahu. Zuhſ ſineet, mihleek laſi-taji, kahdu pohſtu muſſu ſtarpâ padara brandwiſhuſ; bet opijumſ ir wehl daudſ niſnakſ. Opijumu taiſa no magonu-ſcheklahm. Maſu druſzinu opijuma eebahſch garâs piſpês un tahs aiſdedſinajuſchi ſmehele; no teem duhneem ſmeheketaſi ahtri ap-reiſt un eemeeg un ſapno kahriguſ ſapnuſ; no meega uſmohduſcheek tee ir pee meefahm kâ ſaſſiti un prahtâ kâ iſſamiſuſchi; kâ brandwiſhna dſehraſi brandwiſhnam, tâpat opijuma ſmeheketaſi paleek opijumam par wehrgeem, ſinadami, ka teem ja-eet pohſtâ ar meefu un dwehfeli tee newar wairâ atrauteek, neſpehdami wairâ neko labu nedſ dariht, nedſ dohmaht. Kâ pee mumſ brandwiſhnaſchenki, kâ pee Rihneefcheem opijuma-ſchenki; tē war redſeht ſana-huſſchus jaunekuſ un wiſhuſ ar ſakrituſchahm meefahm, ſtulbahm azihm, kaſpoht tahm breeſmigahm kahribahm, zaur ko paſchi ſinadami ſewi pehdigi ſamaita. Wiſi to apleezina, ka Rihnai zaur opijumu ja-eet pohſtâ, bet truſſt ſpehka tâpat kâ gribeſchanaſ winu atſtaht. Bet ka leelaka waina Rihneefcheem ir ta, ka wini tura no ſewim padaudſ augſtas dohmaſ; wiſi Rihneefchi ir iſtteni warifeſi, ſewi pa-augſtinadami un turedameek par taiſneem un zituſ niſzinadami; ka tee ir grehzineeki kâ ziti laudis, par to tee neko negrib ſinah. Tee wahrdi, ko ſchihſ lapas galwâ eſam peeliſuſchi: „tu ſaki, eſ eſmu bagatſ, un pahrypahri bagatſ un man neko newaijaga, un tu neſini, ka tu eſ nelaimigſ un noſchelojamſ un nabagſ un aſſis un ſaiſ“, ir iſtteni kâ rakſiti uſ Rihneefcheem. Un tahdâ pa-augſtinafchana Rihneefchi wiſu Deewa-bijaſchahu ir atmetuſchi; no diſhwa Deewa tee neko neſini, bet klanjahs tahm raditahm leetahm, no kurahm teem iſzehlahſ ne-iſſkaiſtamſ elka-deemu pulkſ. Tad zehlahſ 500 pr. Kriſtuſ augſchâ jau minetais Konſuziuſ; taſ mahzija, ka wiſi tee elki ne-efoht nekâſ; lai gan muſki un nemahziti laudis teem klanahſ, bet mahziteem un prahta laudihm ta lai ir weeniga tiziſa, ka tee labi dara un pareiſt: walddiſchanaſ pa-klauſa, wezakuſ gohdina un tuwakeem kaunu nedara. Wan maſee laudis wehl klanahſ ſaweem elkeem un teem upure un augſtas mahzitaſ kahrtâs laudis teem to neleedſ un dara aridſan teem lihds, bet ſirdi tee par to ſmeijahſ, ſinadami, ka wiſa deewa-kaſpoſchana ir neeki; tee wairâ no ſirds neluhdi Deemu, nedſ upure upuruſ. Ja ir Rihneefchu tiziſa, ka teem nau nekâhda tiziſa; ar labeeem darbeem teem peeteek un ihpaſchi ar tahdeem labeeem darbeem, kaſ ſa-eet kohpâ ar wiſadeem grehkeem un kauna-leetahm. Weenige upuri, kaſ pee Rihneefcheem wehl rohnahſ ir tee, ka tee ſadedſina ſelta un ſudraba papihru ſrihpeſ; bagatee laudis aridſan mehds tureht ihpaſchus zilwekuſ, kaſ tahdu deewa-kaſpoſchahu preekſch teem iſpilda. — Uk, mihleek laſitaji, waj ari muſſu ſtarpâ, ſtarp kriſtiteem, nerohnahſ tahdu wiltigu gudri-neekuſ, kaſ no zitas tiziſas leeliſahſ neko neſinadami, kâ ween no labeeem darbeem un paſchi peewilakhs kâ Rihneefchi? Un Deewſ ſata: tu neſini, ka tu eſ nelaimigſ un noſchelojamſ un nabagſ un aſſis un ſaiſ. Turplikam gribu ſtaſtiht no tahm azu-ſahlehm, ar ko Deewſ Rihneefchu azis grib ſwaidiht, lai tee waretu piſkt to iſtteni bagati-baſ ſeltu un tahs iſttenas taiſnibas baltaſ drehbes.

(Uſ preekſchu wehl.)

Latw. Awifchu apgahdataſ: J. W. Sakranowicz.

No jenſures anwehlehts. Rihgâ, 3. Dezemb er 1877.

Drulahts pee J. W. Steffenhagen un dehla.